

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА»

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Артикуляційна гімнастика (практикум)»

Освітня програма
«Спеціальна освіта»

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Спеціалізація 016.01 Логопедія

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри професійної освіти та інноваційних технологій Протокол № 1 від “27” серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

ЗМІСТ

Загальна інформація
Опис дисципліни
Структура курсу
Система оцінювання курсу
Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
Ресурсне забезпечення
Контактна інформація
Політика навчальної дисципліни

Загальна інформація

Назва дисципліни	Артикуляційна гімнастика (практикум)
Освітня програма	Спеціальна освіта
Спеціалізація (за наявності)	016.01 Логопедія
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Курс / семестр	4 / 7
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 32 год. Семінарські заняття – 18 год. Лабораторні - 10 Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=190&id_cou=8130

Опис дисципліни

Мета: забезпечити професійну підготовку майбутнього вчителя-логопеда, озброїти студентів ґрунтовними знанням теоретичних основ сучасної логопедії, необхідні для організації корекційно-розвивального навчання учнів з ТПМ, формувати уміння і навички, практичних вмінь і навичок застосування різних видів артикуляційної та міогімнастики в корекційній роботі з дітьми з порушеннями мовлення.

Завдання:

- опанування теоретико-методологічними підходами до вивчення предмета; допомога студентові у набутті умінь теоретичного проектування та практичного конструювання корекційно-розвивального процесу;

- ознайомити з анатомічною будовою органів мовлення, будовою і морфологічними особливостями м'язів язика, особливостями м'язового тону при мовних;
- вчити діагностувати порушення м'язового тону,
- розкрити основні прийоми і техніки артикуляційної гімнастики,
- окреслити значення використання в корекційній роботі вчителя-логопеда дихальної, мимічної гімнастики та самомасажу
- спонукання студентів до подальшої самоосвіти і самовиховання, розвитку особистісних якостей майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання обов'язків учителя;

У результаті вивчення курсу студенти повинні знати:

- знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації;
- здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти;
- стани м'язового тону органів артикуляції, форми і структуру мовного порушення;
- основні прийоми й техніки артикуляційної гімнастики, міогімнастики..

уміти:

- здійснювати раціональний вибір нетрадиційних та авторських методик логопедичного впливу; здійснювати корекційний вплив з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних потреб осіб, які мають порушення мовлення;
- підвищувати професійну компетентність шляхом систематичного вивчення інформаційних джерел та практики логопедів за профілем підготовки: нові прогресивні авторські технології логопедичного впливу на стан артикуляційної моторики, засоби її покращення;
- уміти демонструвати на достатньо високому рівні навички працювати самостійно у процесі виконання завдань на практичних заняттях, під час педагогічної практики та виконання професійних обов'язків з дотриманням етичних і моральних норм проведення логопедичних занять із застосування сучасних технологій логокорекційного впливу.
- планувати етапи і прогнозувати результати корекційної роботи; застосовувати на практиці оптимально доцільні форми й методи корекції.

Компетентності:

ЗК-3 здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

5. Результати навчання

РН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

РН17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Технологія артикуляційної гімнастики в корекції мовних порушень.	1. Артикуляційна гімнастика. Її види. 2. Фізіологічний вплив гімнастики на організм людини.	Опрацювати відповідні наукові джерела, пройти тестування
2.	Тема 2. Анатомо-фізіологічні відомості про будову органів мовлення в нормі.	1. Основні кістки та м'язи черепа людини, верхнього плечового поясу, шиї, обличчя, ротової порожнини. 2. Анатомічна будова периферичної частини мовленнєвого апарату. 3. Кровообіг та іннервація м'язів голови та шиї.	Опрацювати відповідні наук. джерела, обговорення на семінарі, пройти тестування.

3.	Тема 3. Методичні вказівки щодо проведення артикуляційної гімнастики та логопедичного масажу.	<p>1.Визначення тону м'язів периферичного мовленнєвого апарату.</p> <p>2. Комплекс вправ на розслаблення м'язів верхнього плечового поясу, шиї, обличчя.</p> <p>3. Комплекс артикуляційної гімнастики, спрямованої на розвиток моторики артикуляційного апарату.</p> <p>4.Комплекс масажних рухів, спрямованих на підвищення тону м'язів обличчя, артикуляційного апарату, шиї, м'язів верхнього плечового поясу.</p>	Опрацювати відповідні наукові джерела, пройти тестування, семінарське заняття.
4.	Тема 4. Методики артикуляційної гімнастики при різноманітних вадах вимовної сторони мовлення	<p>1.Артикуляційно-акустична характеристика звуків української мови та механізм їх утворення звуків.</p> <p>2. Аналіз логопедичних профілів артикуляції нормованої вимови звуків.</p> <p>3. Види недоліків вимови звуків. Характеристика основних етапів артикуляційної гімнастики у роботі над звуком: формування первинних вимовних умінь та навичок, постановки звуків і їх автоматизації, диференціації та введення у зв'язне мовлення.</p>	Опрацювати відповідні наук. джерела, обговорення на семінарі, тестування. <u>Ключові слова:</u> артикуляційно-акустична характеристика, логопрофіль, артикуляторна база, іннервація мовл. апарату, анатом. порушення, елізії.
5	Тема 5. Традиційні і нетрадиційні форми проведення артикуляційної гімнастики	<p>1. Артикуляційна гімнастика з демонстрацією малюнків, картинок-символів, віршована</p> <p>2. Біоенергопластика, «Чарівний куб»</p>	https://vseosvita.ua/library/kompleks-artikulacijnih-vprav-44970.html

6.	<p>Тема 6. Ефективні методи логокорекційного впливу при складних порушеннях вимовної сторони мовлення</p>	<p>Міогімнастика в ортодонтії. Орофациальна міофункціональна терапія в логопедичній практиці. Порушення зубо-щелепної системи та міофункціональні проблеми. Формування правильного патерну смоктання і ковтання слини. Активізація м'язів гортанно-глоткового кільця, робота з вуздечками язика і губ, формування рухливості і правильної позиції язика, формування положення закритого рота в спокої. Формування правильного патерну жування, закріплення правильних м'язових патернів. Активізація мовленнєвого видиху та формування «мовленнєвої» постави. Сенсорно-моторна стимуляція окремих областей мовленнєвого апарату. Основна мета орально-моторної терапії (ОМТ). Призначення орально-моторної терапії: дизартрія, апраксія, Даун-синдром, проблеми аутистичного спектру, міофункціональні порушення, проблеми годування, комбіновані сенсорні і сенсомоторні проблеми різної етіології.</p>	<p>Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі, пройти тестування. <u>Ключові слова:</u> орофациальна міофункціональна терапія, сенсомоторна стимуляція, патерн, «мовленнєва» постава, міофункціональні порушення.</p>
7.	<p>Тема 7. Технології розвитку артикуляційної, дрібної та загальної моторики у логопедичній роботі</p>	<p>Кінезітерапія. Літотерапія. Біоенергопластика. Кріотерапія. Танцетерапія. Тілесно-орієнтована терапія. Логоритміка. Психогімнастика. Ауріколотерапія (масаж). Гідрогімнастика. Японська методика масажу пальців. Масаж БАТ (біоакустичних точок). «Су-Джок» - терапія.</p>	<p>Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі, пройти тестування <u>Ключові слова:</u> кінезітерапія, літотерапія, біоенергопластика, кріотерапія, ауріколотерапія, біоакустичні точки</p>

Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	10
Семінарське / /лабораторне заняття	30
Самостійна робота	6
Залік	50
Максимальна кількість балів	

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		10
Семінарські/ лабораторні з-тя																		30
Самостійна р-та																		6
Індивідуальні завдання																		4
Екзамен/Залік																	50	50
Всього за тиж- нь	1	5	1	5	2	5	2	5	3	5	2	5	1	3	1	4	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, комп'ютери, ІТ технології
-----------------------------------	--

Література:

Основна (базова):

1. Андросова В.М. Використання інноваційних технологій в роботі з дітьмилогопатами старшого дошкільного віку для корекції вад звуковимови / В. М. Андросова // Розкажіть онуку. – 2004. – № 10–11.
2. Бабич Н.М. Використання техніки орофасіальної міофункціональної терапії в логопедичній практиці / Н.М. Бабич, К.О. Кібальна, Т.В. Мельніченко // Сучасні проблеми логопедії та реабілітації: матеріали VI Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (14 квітня) 2017 року, м. Суми. – С. 39–42.
3. Борозинец Н.М. Логопедические технологии: [учеб.-метод. пособие] / Н.М. Борозинец, Т.С. Шеховцева. – Ставрополь, 2008. – 224 с.
4. Галущенко В.І. Застосування інноваційних логопедичних технологій у корекційній роботі з дітьми з порушеннями мовлення / В.І.Галущенко // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип. 7, у 2 т./ за ред. В.М. Синьова, О.В. Гаврилова.– Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2016. – Т.1. – 452 с.
5. Головка Н.В. Ортодонтія. Розвиток прикусу, діагностика зубощелепних аномалій, ортодонтичний діагноз / Н. В. Головка. – Полтава: УМСА, 2003. – 170 с.
6. Мазалева О.А. Взаимодействие логопеда и остеопата в коррекции тяжелых нарушений речи // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://logoport.ru/vzaimodeystvie-logopeda-i-osteopata/>.html
7. Марченко І.С. Сучасні логопедичні технології у подоланні мовленнєвих розладів у дітей із порушеннями психофізичного розвитку / І. С. Марченко // Логопедія : Науково-методичний журнал. – 2011. – N 1. – С. 41–44.
9. Миогимнастика для детей: упражнения [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://medicalplanet.su/stomatology/191.html>.
10. Написание синквейнов и работа с ними. Элементы инновационных технологий. МедБио (кафедра Медицинской биологии и генетики КГМУ). <http://www.medbio-kgmu.ru/cgi-bin/go.pl?i=2293>. Синквейны / <http://baganova22.rusedu.net/>
11. Орлова Е.Г. Применение электронных наглядно-игровых средств и мультимедийных презентаций для развития артикуляционной моторики мышц речевого аппарата, как одна из форм нетрадиционного средства развития коммуникативных умений в работе с детьми с общим недоразвитием речи // [Електронний ресурс]: режим доступу: http://pedgazeta.ru/pages/2014/11/30/logoped79oeg_1417353019.doc
12. Потапенко О. М. Массаж біологічно активних точок у корекційній роботі логопеда / О. М. Потапенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. – Вип. 24. – С. 190–193.

- 13.Рібцун Ю.В. Формування фонологічного компоненту мовленнєвої діяльності у дітей за умов нормального та порушеного онтогенезу / Ю. В. Рібцун // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова: зб. наук. пр. –2012. – 22. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – С. 219–222.
- 14.Сатыго Е.А. Миофункциональные аспекты речевых проблем у детей / Е.А. Сатыго // Логопед, 2010. – № 8. – С. 111–114.
- 15.Тищенко В. Як навчити дитину правильно розмовляти: Від народження до 5 років: Поради батькам / В. Тищенко, Ю. Рібцун. – Київ: Літера ЛТД, 2009. – 128 с.
- 16.Яворская О. В. Метод биологически обратной связи в коррекционной работе логопеда с детьми с ОВЗ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://festival.1september.ru/articles/635281>
- 17.Яковенко А. О. Інноваційні технології для підвищення якості проведення логопедичних занять в сучасних умовах загальноосвітнього простору / А.О. Яковенко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. – 2014. – Вип. 27. – С. 231-234. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2014_27_50.

Додаткові ресурси (за наявності)

<https://mromantika1.wixsite.com/mysite17>
<http://logoclub.com.ua>
<http://www.logopedia.com.ua>
<http://logopedija.at.ua>
<http://logopedu.com.ua>
<http://innagidkih.ucoz.com>
<http://logopedochka.blogspot.com>
<http://logoburg.com>
<http://abetka-logopedka.org>
<http://logoped.in.ua>
<http://www.abetka-logopedka.org/logopedskarb.htm>
<http://korektolog.com/index.php/robotazvukmnu/86-rob-zvuksta>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 104 тел. (0342) 54-12-35 https://kpoit.pnu.edu.ua kpoit@pnu.edu.ua
---------	--

Викладач	Січкачук Наталія Дмитрівна
Контактна інформація викладача	+38097 983 57 16 nataliya.sichkarchuk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

<p>Академічна доброчесність</p>	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <p>Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»</p> <p>Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».</p> <p>Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».</p> <p>Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.</p> <p>Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.</p> <p>Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.</p> <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» – стор. 4-5.</p>
	<p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Невідповідна поведінка під час заняття</p>	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/</p>
<p>Додаткові бали</p>	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)»</p>

Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
--------------------	--

Викладач

Січкачук Н.Д.